НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 52-654-04-139
Дата: 03 / 09 / 2026 г.

09.43

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО,
ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
Г-Н ЯВОР ГЕЧЕВ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЕЧЕВ,

На основание чл. 79, ал. 1 от ПОДНС внасяме предложение за изменения и допълнения в Общ законопроект за изменение и допълнение на Закона за подпомагане на земеделските производители с вх. № 52-653-11-6 от 27 август 2026 г., както следва:

1. § 1. отпада.

Мотиви: Предложената разпоредба създава възможност Министерството на земеделието и храните да предоставя бюджетни средства на частноправни организации за заплащане на членски внос в конкретно посочена международна неправителствена организация - Copa-Cogeca. Международното представителство на българските земеделски производители е легитимна цел, но използването на публични средства за нейното постигане следва да се основава на ясни, обективни и предварително установени критерии. Предложеният текст не определя достатъчно ясно критериите, по които ще бъдат избирани организациите-получатели на средствата, начина за определяне на размера на финансирането, изискванията за представителност, механизмите за контрол и отчетност, както и гаранциите за равнопоставеност между различните организации на земеделски производители. Членството в международна неправителствена организация е доброволен акт на съответното сдружение. Ако държавата счита за необходимо да подпомага международното представителство на българските земеделски производители, това следва да се извършва чрез общ, прозрачен и равнопоставен механизъм, а не чрез законово обвързване на публичното финансиране с членство в една конкретно посочена организация.

2. В § 6. чл. 14а се създава ал. 3:

„(3) Средствата на Взаимоспомагателния фонд се управляват и разходват при спазване на принципите на публичност, прозрачност, равнопоставеност и пропорционалност. Държавен фонд „Земеделие" публикува ежегодно на интернет страницата си информация за размера и източниците на постъпилите средства, размера на предоставеното подпомагане, броя на подпомогнатите земеделски стопани и видовете неблагоприятни събития, за които е предоставено подпомагането.“

Мотиви: Предложеният законопроект определя източниците на финансиране на Взаимоспомагателния фонд и предназначението на средствата, но не предвижда минимални законови изисквания за публичност и отчетност при тяхното управление и разходване.
Предвид характера на фонда и обстоятелството, че той ще предоставя подпомагане при неблагоприятни събития, при които размерът на претърпените щети може значително да

надхвърли наличния финансов ресурс, е необходимо законът да гарантира прозрачност и равнопоставеност при неговото управление.
Публикуването на обобщена годишна информация ще позволи както на земеделските производители, така и на обществото да проследяват източниците, размера и начина на използване на средствата.

3. В § 12. чл. 28 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 думите „10 работни дни“ се заменят с „15 работни дни“.
2. Създава се ал. 8:
„(8) Държавен фонд „Земеделие“, съответно Управляващият орган на Стратегическия план, изпраща до кандидата или бенефициента уведомление по електронна поща и чрез кратко текстово съобщение (SMS) на посочените от него в индивидуалния профил в СЕУ данни за контакт за всяко ново съобщение, електронен документ или индивидуален административен акт, публикувани в профила. В уведомлението по електронна поща се посочва разделът на СЕУ, в който е публикуван съответният документ. Уведомяването по тази алинея има информативен характер и не представлява връчване.“

Мотиви: Предложеният законопроект предвижда комуникацията с кандидатите и бенефициентите и връчването на административни актове да се извършват чрез индивидуалния профил в СЕУ, като документът се счита за връчен след изтичането на 10 работни дни, дори когато не е изтеглен.
При въвеждането на подобна законова фикция за връчване следва да съществуват достатъчни гаранции адресатът действително да може своевременно да узнае за публикувания документ. Предложението не променя начина и момента на връчването, а въвежда допълнително активно уведомяване чрез два независими канала - електронна поща и SMS. Изричното посочване, че уведомяването има информативен характер, предотвратява възможността да възникне спор дали изпращането или получаването на SMS или електронното писмо представлява самостоятелно връчване.
Удължаването на срока от 10 на 15 работни дни осигурява по-разумен баланс между бързината на административното производство и ефективното упражняване на правото на защита.

4. В § 13 Вариант 1, в чл. 33д се създава ал. 5:

„(5) Данните по ал. 1 се поддържат в актуално състояние и се осигурява оперативна съвместимост и автоматизиран обмен с други информационни системи и регистри, поддържани от Министерството на земеделието и храните и Държавен фонд „Земеделие“, при спазване на изискванията на Закона за електронното управление.“

Мотиви: Създаването на цифрови географски данни за оранжериите и трайните насаждения може да подобри проследимостта, административния контрол и планирането на политиките в земеделието само ако информацията се поддържа актуална и е свързана със съществуващите информационни системи.
Създаването на изолиран информационен масив, който не обменя автоматизирано информация с останалите системи на Министерството на земеделието и храните и Държавен фонд „Земеделие“, би довело до дублиране на данни, допълнителна административна работа и повторно изискване от земеделските стопани на информация, с която администрацията вече разполага.

Предложението създава законова основа за оперативна съвместимост и прилагане на принципа за еднократно събиране на информация.

5. В § 16 Вариант 2, в чл. 68 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2 думите „7 дни“ се заменят с „10 дни“.
2. В т. 3 думите „може да бъде един ден“ се заменят с „не може да бъде по-кратък от 3 работни дни“.

Мотиви: Предвидените срокове следва да осигуряват реална, а не само формална възможност кандидатите и заинтересованите лица да се запознаят с условията на съответния прием и да представят мотивирани въпроси, предложения или възражения.
Особено проблематична е възможността при удължаване на срока за подаване на заявления срокът за писмени предложения да бъде само един ден. Подобен срок практически може да обезсмисли възможността за участие на заинтересованите лица.
Предложените срокове от 10 дни и не по-малко от 3 работни дни запазват възможността за бързо провеждане на процедурите, но осигуряват минимална реална възможност за участие и защита на интересите на кандидатите.

6. В § 19 в чл. 72 се правят следните изменения и допълнения:

1.Алинея 1 се изменя така:

„(1) Не се налагат административни санкции в случаите по чл. 59, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/2116. В тези случаи Разплащателната агенция е длъжна да признае правото на бенефициера на подпомагане, когато неизпълнението на условията за допустимост е вследствие на непреодолима сила или извънредни обстоятелства.“

2.Алинея 2 се изменя така:

„(2) При установени непреодолима сила или извънредни обстоятелства по чл. 3 от Регламент (ЕС) 2021/2116 Разплащателната агенция не може да откаже или намали подпомагането единствено поради неизпълнение, което е пряка последица от тези обстоятелства.“

Мотиви: Предлаганото изменение има за цел да осигури изричното прилагане в националното законодателство на разпоредбите на чл. 3 и чл. 59, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/2116 относно непреодолимата сила и извънредните обстоятелства.
През 2025 г. значителна част от овощните насаждения в Република България бяха засегнати от тежки пролетни измръзвания, довели до пълно или почти пълно унищожаване на реколтата. Вследствие на това множество земеделски стопани изпаднаха в обективна невъзможност да произведат и реализират продукция, необходима за изпълнение на условията за получаване на обвързано с производството подпомагане.
След настъпването на тези събития земеделски производители и браншови организации многократно сезираха министъра на земеделието и Държавен фонд „Земеделие“ с искане да бъде приложен режимът на непреодолимата сила по Регламент (ЕС) 2021/2116. Независимо от това, на засегнатите стопани беше отказано подпомагане с мотива, че не са изпълнили изискванията за произведена и реализирана продукция и не могат да представят документи за реализация.

На практика това доведе до лишаване на засегнатите земеделски стопани от обвързано с производството подпомагане единствено поради обективната невъзможност да произведат и реализират продукция вследствие на непреодолимата сила.
На 11 март 2026 г. Европейската комисия, в официалния си отговор по парламентарен въпрос E-000022/2026, изрично приема, че когато неспазването на условията се дължи на непреодолима сила или извънредни обстоятелства по чл. 3 от Регламент (ЕС) 2021/2116, бенефициерът следва да запази правото да получава подкрепа по линия на Общата селскостопанска политика, като не следва да бъдат налагани административни санкции.
В действащия Закон за подпомагане на земеделските производители е възпроизведена единствено част от европейската уредба, като в чл. 72 е предвидено, че не се налагат административни санкции. Липсва обаче изрична разпоредба, която да задължава Разплащателната агенция да признае правото на подпомагане, когато неизпълнението е пряка последица от признати непреодолима сила или извънредни обстоятелства.
Тази законодателна празнота създава предпоставки за административна практика, при която земеделските стопани формално не се санкционират, но фактически губят правото си на подпомагане поради неизпълнение, причинено именно от непреодолимата сила.
Предлаганото изменение не създава ново право на подпомагане, не изменя правилата за допустимост и не разширява приложното поле на интервенциите по Общата селскостопанска политика. То единствено гарантира правилното прилагане на Регламент (ЕС) 2021/2116, като задължава Разплащателната агенция да зачита последиците от признатата непреодолима сила или извънредните обстоятелства при преценката на правото на подпомагане.

7. В § 23 Вариант 1, в алинея 1 думите „До една година“ се заменят с „До шест месеца“.

Мотиви: Срокът за изграждане и въвеждане в действие на цифровите географски данни следва да бъде съобразен със срока за извършване на инвентаризацията на съществуващите площи с трайни насаждения и оранжерии по § 24.
Целесъобразно е резултатите от извършваните проверки да могат да бъдат въвеждани непосредствено в изградената информационна система, вместо първоначално да се събират във временни или несвързани информационни масиви и впоследствие да бъдат повторно обработвани и въвеждани.
Съкращаването на срока ще намали административната тежест, риска от грешки и необходимостта от повторна обработка на информацията.

8. В § 24 Вариант 1, се създава ал. 5:

„(5) Собственикът или негов представител може да направи възражения по констативния протокол при подписването му или писмено в 7-дневен срок от връчването му. Възраженията се разглеждат от органа, назначил комисията, преди окончателното въвеждане на оспорените данни в информационната система по чл. 33д.“

Мотиви: Законопроектът предвижда извършването на инвентаризация чрез проверки на място и съставянето на констативен протокол, който има характер на официален документ и удостоверява информацията за съответните трайни насаждения и оранжерии.
Същевременно данните по чл. 33д могат впоследствие да бъдат използвани от Държавен фонд „Земеделие“ при извършване на административни проверки.
Поради значението на установените обстоятелства за бъдещото подпомагане на земеделския стопанин е необходимо да се предвиди изрична възможност той да оспори фактически неточности относно площ, култура, сорт, година на създаване, схема на засаждане или други констатации.

Предложението въвежда минимална процесуална гаранция, без да затруднява извършването на инвентаризацията.

9. В § 26. т. 2 се изменя така:

„2. В чл. 37в, ал. 7 се създават изречения пето, шесто, седмо, осмо и девето: „Не по-късно от три месеца преди изтичането на 10-годишния срок общината уведомява правоимащото лице за наличието и размера на неполучените суми, за реда за тяхното получаване и за последиците от неполучаването им в срок. Уведомяването се извършва на постоянния и настоящия адрес на лицето, когато са различни, а за юридическите лица - на адреса на управление, след извършване на служебна проверка в съответните регистри; когато при служебната проверка се установи, че правоимащото лице е починало, уведомяването се извършва до установените негови наследници на техните постоянни и настоящи адреси. Депозираните суми, които не са били потърсени от правоимащите лица в 10-годишния срок, се превеждат по сметката за чужди средства по бюджета на Държавен фонд „Земеделие“ за финансиране на Взаимоспомагателния фонд по чл. 11, ал. 2, т. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители. Средствата по предходното изречение могат да бъдат преведени на Държавен фонд „Земеделие“ само ако общината е изпълнила задължението за уведомяване. Общината публикува на интернет страницата си не по-късно от шест месеца преди изтичането на 10-годишния срок информация за неполучените суми, за които предстои изтичането на този срок, при спазване на изискванията за защита на личните данни.“

Мотиви: Предложението въвежда допълнителна гаранция за защита на имуществените права на собствениците на земеделски земи и техните наследници преди пренасочването на непотърсените средства по чл. 37в, ал. 7 ЗСПЗЗ към Взаимоспомагателния фонд.
Средствата по чл. 37в, ал. 7 са предназначени за конкретни правоимащи лица и се съхраняват по сметка за чужди средства. Обстоятелството, че правоимащото лице не е поискало изплащането им, не означава непременно, че то е било информирано за тяхното наличие и размер.
Това е особено съществено при имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 ЗСПЗЗ, при които собственикът не е сключил договор с ползвателя и е възможно да не разполага с информация както за включването на имота в масив за ползване, така и за натрупаните в негова полза средства.
Общият законопроект предвижда след изтичането на 10-годишния срок тези средства да бъдат превеждани към Държавен фонд „Земеделие" за финансиране на Взаимоспомагателния фонд. Преди настъпването на тази съществена имуществена последица следва да бъде осигурена реална възможност правоимащото лице да узнае за наличните средства и да ги получи.
Поради това се въвежда задължение на общината служебно да установи актуалните адресни данни и да изпрати индивидуално уведомление както на постоянния, така и на настоящия адрес, когато двата адреса на съответното лице са различни. Когато правоимащият е починал, уведомяването следва да бъде насочено към установените по служебен път негови наследници.
Предложението защитава и наследствените права, тъй като наследниците могат да не разполагат с информация за натрупани средства от ползването на наследени земеделски земи. Същевременно задължението за уведомяване не следва да има само формален характер. Поради това прехвърлянето на средствата към Държавен фонд „Земеделие" се допуска само ако общината е изпълнила задължението си за индивидуално уведомяване. Така неблагоприятните последици от неизпълнение на задължение на администрацията няма да бъдат прехвърляни върху правоимащото лице.

Предложението постига баланс между необходимостта от осигуряване на ресурс за Взаимоспомагателния фонд и защитата на имуществените и наследствените права на гражданите.
Публичното оповестяване представлява допълнителна гаранция за информираност на правоимащите лица и техните наследници.
То не замества задължението за индивидуално уведомяване, а го допълва, като създава още една възможност заинтересованите лица да узнаят за наличието на неполучени средства.
Публикуването следва да се извършва при спазване на правилата за защита на личните данни и без неоправдано разкриване на информация за правоимащите лица.

ВНОСИТЕЛИ:

